

9-1-2018

Stichting Pensioenfonds voor Personeelsdiensten

ESG-beleid

Over dit document

Dit document beschrijft het ESG-beleid (Environmental, Social en Governance) van Stichting Pensioenfonds voor Personeelsdiensten (hierna: StiPP). StiPP ziet het ontwikkelen van het ESG-beleid als een iteratief proces, waarvan het uiteindelijke eindpunt nog niet is bereikt. Daarom is dit een levend document, dat gedurende dit proces wordt aangepast.

Het bestuur heeft in het beleidsplan aangegeven een concrete stap op ESG-gebied te willen zetten. Het gewenste proces is om eerst een ESG-beleid te definiëren alvorens over te gaan tot implementatie. In dit geval heeft StiPP er echter bewust voor gekozen om al wat stappen te gaan zetten en gedurende het proces, het beleid en de doelstelling waar nodig aan te scherpen. Dit omdat StiPP het ESG-beleid nog niet volledig heeft uitgekristalliseerd en er gedurende het proces nog een aantal besluiten genomen moeten worden. Gelijktijdig ontwikkelt ook de aanbiedersmarkt zich en komen er naar verwachting steeds meer en betere producten (van vermogensbeheerders) en tools (van dataproviders) waarmee het beleid van StiPP verder kan worden vormgegeven.

Dit document gaat niet zozeer over de uitvoering van het beleid, maar wel over de strategie. In dit document wordt beschreven:

- De doelstelling van het ESG-beleid van StiPP (beleid).
- Hoe StiPP sturing wil geven aan het beleid (uitvoering).
- Hoe StiPP verantwoording aflegt over het beleid (monitoring).

1. Inleiding

StiPP heeft voor ESG beleggen de volgende definitie en visie geformuleerd.

1. Definitie:

ESG beleggen is een beleggingsbenadering die nadrukkelijk rekening houdt met milieu, sociale en governance-overwegingen (ESG-factoren).

2. Visie:

StiPP heeft ten doel binnen de werkingssfeer te voorzien in een oudedagsvoorziening voor de werknemers (uitzendkrachten en gedetacheerden) in de uitzendbranche. Voor een pensioenfonds is het beleggingsbeleid, naast de andere financiële sturingsmiddelen, voor het verschaffen van een goed en betaalbaar pensioen van cruciaal belang. De visie van StiPP is dat ESG beleggen bijdraagt aan haar langetermijndoelstelling en onderdeel is van haar fiduciaire taak.

2. Uitgangspunten

Op basis van de visie en het al bestaande investment belief over ESG beleggen heeft StiPP de volgende uitgangspunten voor ESG beleggen gedefinieerd:

- StiPP gelooft dat bedrijven die in de bedrijfsvoering rekening houden met ESG-maatstaven op de lange termijn betere resultaten behalen dan bedrijven die dat niet doen.
- ESG beleggen maakt integraal onderdeel uit van het beleggingsbeleid van StiPP. Bij beleggingsbeleid-beslissingen is de ESG impact onderdeel van de besluitvorming.
- StiPP is zich bewust van de invloed die zij als belegger kan uitoefenen en ziet het als haar maatschappelijke verantwoordelijkheid om bijvoorbeeld haar stemrecht uit te oefenen.
- StiPP voert een uitsluitingenbeleid en een engagement beleid waarover verantwoording wordt gegeven .

- StiPP heeft ook aandacht voor de mogelijke negatieve consequenties die een (te) strikt ESG-beleid kan hebben op de omvang van het belegbaar universum, het kostenniveau en het rendement en risico.
- StiPP legt over zijn ESG-beleggingsbeleid verantwoording af aan zijn stakeholders.
- StiPP is van mening dat ESG beleggen een leerproces is dat nog niet volgroeid is, noch bij het eigen fonds noch in de markt vanwege een gebrek aan goede data.

3. Beleid

Het ESG-beleid van StiPP is gebaseerd op de resultaten van het deelnemersonderzoek. Het bestuur streeft er naar om dit onderzoek elke vijf jaar te herhalen.

Binnen het ESG-raamwerk is er een focus op de Social en Governance factoren. De deelnemers hebben aangegeven dat het beleggingsbeleid van StiPP zich vooral moet richten op het tegengaan van corruptie en hoge beloningen (governance-G) en het verbeteren van arbeidsomstandigheden en het beschermen van de gezondheid (social-S).

Belangrijke thema's binnen deze twee factoren zijn tabak, wapens en kinderarbeid aangezien de deelnemers specifiek hebben genoemd niet te willen beleggen in bedrijven waar kinderen werken en de tabaks- en wapenindustrie.

Als sectoren waarin vooral wél in moet worden belegd zijn genoemd alternatieve energie, Nederlandse bedrijven, hypotheek en infrastructuur. StiPP belegt al in hypotheek en Nederlandse bedrijven. StiPP belegt momenteel niet in alternatieve energie en infrastructuur op basis van andere dan ESG overwegingen. StiPP heeft deze categorieën namelijk beoordeeld als niet passend bij het investment belief: "StiPP belegt alleen in beleggingen die het bestuur begrijpt". Daarnaast is de categorie infrastructuur als minder interessant voor StiPP beoordeeld in verband met de zeer lage liquiditeit, wat hogere kosten en hogere complexiteit. Bij een volgende evaluatie van de beleggingscategorieën worden infrastructuur en alternatieve energie opnieuw meegenomen.

Doelstelling

Het ESG-doel van StiPP is tweeledig:

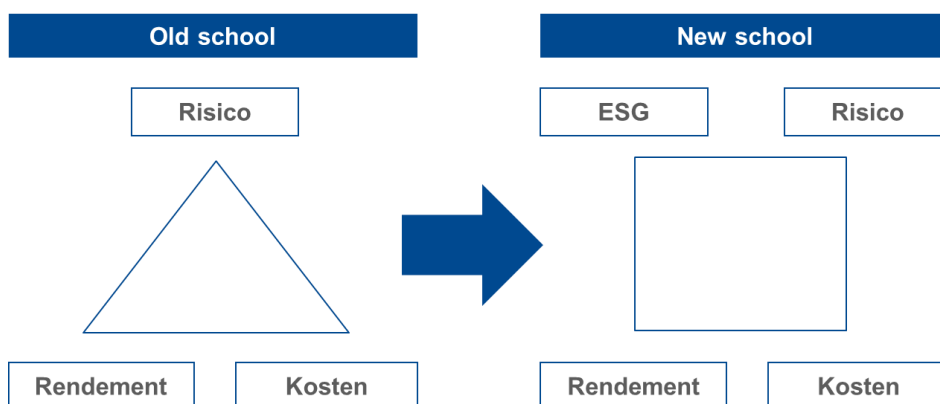
1. Portefeuilledoelstelling: Met ESG beleggen streeft StiPP er in de eerste plaats naar rekening te houden in de daadwerkelijke beleggingsportefeuille met bovengenoemde wensen van de deelnemers. Dit betekent dus dat StiPP meer wil beleggen in bedrijven en landen met een goede S- en G-score en minder of zelfs niet wil beleggen in bedrijven en landen in de tabaksindustrie, wapenhandel en landen en bedrijven die betrokken zijn bij kinderarbeid. StiPP heeft hiermee ten doel dat de portefeuille beter presteert op ESG-factoren dan een portefeuille waarbij geen rekening wordt gehouden met ESG-factoren.
2. Invloedsdoelstelling: Anderzijds wil StiPP invloed uitoefenen op de bedrijven waarin het belegt. Ook hier geldt dat de focus zal liggen op het beter voldoen aan de S- en de G-criteria. De instrumenten die hierbij worden ingezet zijn stemmen (voting) en het aangaan van gesprekken met het bedrijf/land over wat voor StiPP belangrijk is (engagement).

4. Uitvoering

Sturing

Het bestuur van StiPP wil sturing geven aan het ESG-beleid. Bij besluitvorming over het beleggingsbeleid wordt de impact van de keuze op het ESG-beleid standaard meegenomen. Dit

wordt enerzijds gedaan op basis van de ESG-score (kwantitatief), maar dit kan ook beschrijvend (kwalitatief) worden weergegeven. ESG wordt toegevoegd aan de driehoek rendement-risico-kosten als onderdeel van de besluitvorming.

Door de ESG-impact in de besluitvorming te betrekken wordt het ESG-beleid geïntegreerd in de bestuurlijke cyclus. Dit geldt voor elke stap in het beleggingsproces. Omdat StiPP (een deel van) de vermogensbeheeractiviteiten heeft uitbesteed, zal StiPP ook richting de fiduciair beheerder en de vermogensbeheerders haar ESG-doelstellingen kenbaar maken, zodat deze in de uitbesteede werkzaamheden betrokken kunnen worden.

Stap	Uitwerking
1 Beleggingsplan/ portefeuilleconstructie	Bij de vaststelling van het beleggingsplan wordt de ESG-impact van de voorgestelde wijzigingen meegenomen.
2 Benchmark selectie	Bij de keuze voor een benchmark wordt de score meegenomen in de besluitvorming.
3 Inrichting mandaat	Bij het inrichten van een mandaat wordt expliciet de ESG-score meegenomen.
4 Selectie vermogensbeheerders	Bij de selectie van een vermogensbeheerder wordt de ESG-impact meegewogen.
5 Monitoring portefeuille	Bij de monitoring van de beleggingsportefeuille wordt naast rendement en risico gekeken naar de ESG-ontwikkeling.
6 Monitoring vermogensbeheerders	Bij de monitoring van de vermogensbeheerders wordt de ESG-ontwikkeling meegenomen.

Door de ESG-impact in elk besluit mee te nemen, wordt inzichtelijk gemaakt of het besluit bijdraagt aan de ESG-doelstellingen van StiPP.

Uitsluitingsbeleid

De eerste stap die StiPP maakt en die onderdeel zal zijn van het beleggingsplan 2018 betreft uitsluiting. StiPP belegt in beginsel niet in bedrijven die zich schuldig maken aan bepaalde controversiële gedragingen of activiteiten. Hiermee sluit StiPP onder andere bedrijven uit die zijn betrokken bij tabaksproductie of bij de productie van controversiële wapens en bedrijven die zelf kinderarbeid toepassen danwel producten of diensten afnemen in de keten waarbij betrokkenheid van kinderarbeid van toepassing is.

Omdat StiPP in beleggingsfondsen belegt (in plaats van in discretionaire mandaten) is StiPP voor haar ESG-beleid afhankelijk van de fondsen waar het in belegt en kan het niet zelf individuele ondernemingen screenen op de voor StiPP belangrijke thema's. StiPP kan echter wel beleggen in beleggingsfondsen die uitsluiten op basis van internationale standaarden (zoals UN Global Compact). Omdat dit aansluit bij de ESG-ambities van StiPP zal StiPP beleggingen uitsluiten op basis van de Kempen uitsluitingenlijst en Global Compact fail. Dit kan binnen het huidige mandaat worden uitgevoerd. Op dit moment doet StiPP bij de actief beheerde fondsen al aan uitsluiting. Dit zal worden uitgebreid naar de passief beheerde fondsen. Het bestuur acht de beperkte meerkosten niet bezwaarlijk.

In een later stadium zal StiPP mogelijk concrete uitsluitingen en uitsluitingscriteria definiëren op de voor StiPP belangrijke thema's.

Het uitsluitingsbeleid wordt toegepast op de beleggingscategorieën aandelen en bedrijfsobligaties.

Stembeleid

StiPP wil stemmen op aandeelhoudersvergaderingen om invloed uit te oefenen op de bedrijven waarin het belegt. StiPP is van mening dat stemmen op aandeelhoudersvergaderingen bijdraagt aan het risico-rendementsprofiel van de bedrijven en ziet het uitvoeren van haar stemrecht als haar maatschappelijke verantwoordelijkheid. StiPP doet dit niet zelf, maar zoekt de samenwerking met de vermogensbeheerder(s), omdat het praktischer is om dit uit te besteden – gezien het bescheiden vermogen - en omdat het fonds gelooft dat de impact dan groter is.

Het stembeleid wordt toegepast op de beleggingscategorie aandelen.

Engagement

StiPP wil door middel van het aangaan van de dialoog (engagement) positieve verandering bewerkstelligen bij de bedrijven waarin het belegt en ondernemingen stimuleren om maatregelen te nemen om schendingen in de toekomst te voorkomen. StiPP vindt het belangrijk om de dialoog aan te gaan om de kans op positieve verandering te benutten. StiPP doet dit niet zelf, maar zoekt de samenwerking met de vermogensbeheerder(s), omdat het praktischer is om dit uit te besteden – gezien het bescheiden vermogen - en omdat het fonds gelooft dat de impact dan groter is.

Engagement wordt toegepast op de beleggingscategorie aandelen.

ESG-criteria

In een later stadium zal StiPP mogelijk concrete doelstellingen koppelen aan de ESG scores. Hierbij zal de nadruk liggen op de S- en G-score. Dit kan bijvoorbeeld door minimale scores voor beleggingen te hanteren om in de portefeuille opgenomen te worden of alleen in de beste 50% scorende bedrijven te beleggen. StiPP heeft hierbij ook aandacht voor eventuele negatieve consequenties van een uitgebreid ESG-beleid, zoals mogelijk hogere kosten. Zij weegt dat in haar besluitvorming af.

5. Monitoring en verantwoording

StiPP legt verantwoording af over het ESG-beleid op de twee beleidsdoelstellingen. StiPP legt vast wat de acties en de resultaten zijn voor zowel de portefeuilledoelstelling als de invloedsdoelstelling:

1. Portefeuilledoelstelling: StiPP vindt het belangrijk om het effect van de wijzigingen door het ESG beleid inzichtelijk en meetbaar te maken. Hierbij wordt mede gebruik gemaakt van de ESG-score van bedrijven en landen. StiPP zal de portefeuille periodiek (laten) scoren op ESG-criteria om inzicht te houden in de effectiviteit van het ESG-beleid. Door kwantificering is het mogelijk de gewenste doorlopende verbetering van het beleid en het inzicht van de effectiviteit van het beleid te monitoren.
2. Invloedsdoelstelling: StiPP zal periodiek inzichtelijk maken welke invloed zij heeft uitgeoefend om verbeteringen te bewerkstelligen op het gebied van ESG.

StiPP rapporteert hierover in haar jaarverslag en op de website.

6. Afsluitend

Zoals opgemerkt is dit document over het ESG-beleid nog niet af. StiPP is nog in het proces om het ESG-beleid te finaliseren. Gedurende dit proces zal StiPP waar nodig bijsturen en besluiten nemen om te komen tot een definitief, weloverwogen ESG-beleid. Dit document zal gedurende dit proces worden aangescherpt. StiPP neemt hiervoor een periode van 3 jaar.